

Saksframlegg

Arkivsak-dok. 24/14028-14
Saksbehandler Arve Falk Lorentzen

Utvalg	Møtedato
Helse- og omsorgsutvalget 2023 - 2027	21.10.2025
Administrasjonsutvalget 2023 - 2027	23.10.2025
Formannskapet 2023 - 2027	23.10.2025
Kommunestyret 2023 - 2027	30.10.2025

Orientering om avgrenset prøveprosjekt med konkurranseutsetting av tjenester i habilitering

Kommunedirektørens forslag til vedtak

1. Informasjon om arbeidet med prøveprosjekt med konkurranseutsetting av tjenester i habilitering øst tas til orientering.
2. Det bevilges inntil 2,72 millioner kroner over fire år til gjennomføring av prosjektet, inkludert prosjektledelse, kvalifiseringsgrunnlag, vurdering av leverandører, opplæring og kontrollfunksjoner. Midlene finansieres over driftsbudsjettet med bruk av disposisjonsfond.
3. Kommunedirektøren bes sikre god informasjon og medvirkning fra ansatte, tillitsvalgte, pårørende og brukere gjennom hele prosjektperioden.

Vedlegg

Konkurranseutsetting av helse og omsorgstjenester til private og ideelle organisasjoner, tekstvedtak nr. 6 - budsjett 2024

Konkurranseutsetting av tjenester i habilitering: vurdering av avgrenset prøveprosjekt

Kommuneplanen

Kommuneplanens samfunnsdel omhandler satsingsområdet livsmestring i alle faser. Grimstad skal være et trygt, inkluderende og inkluderende samfunn for alle.

Sammendrag

Grimstad kommune har igangsatt et avgrenset prøveprosjekt med konkurranseutsetting av tjenester i habilitering øst, i tråd med kommunestyrets vedtak. Prosjektet omfatter tjenester til beboere i private bofellesskap og har som mål å vurdere bruk av private eller ideelle leverandører. Erfaringer fra Trondheim kommune viser at slike prosesser er tidkrevende og ressurskrevende, selv i begrenset omfang.

Gjennomføringen i Grimstad har avdekket behov for betydelig administrativ innsats, særlig innen prosjektledelse, leverandørvurdering og kontrollfunksjoner. Det er etablert en prosjektgruppe og

referansegrupper, men kommunen har begrenset kapasitet til å videreføre arbeidet uten tilførsel av ekstra ressurser. Estimerte kostnader for prosjektet over fire år er 2,72 millioner kroner.

Tilbakemeldinger fra ansatte, tillitsvalgte og pårørende viser bekymring for kvaliteten på tjenestene, arbeidsvilkår og informasjon. Det er også usikkerhet knyttet til om konkurranseutsettingen vil gi økonomisk gevinst, og om den kan begrense kommunens handlingsrom for interne forbedringer.

Saken presenterer tre alternative løsninger: å gjennomføre prosjektet som planlagt, å utsette det til mer ressurser er tilgjengelig, eller å avstå fra konkurranseutsetting og heller satse på interne effektiviseringstiltak.

Fakta

Bakgrunn:

Habilitering er bedt om å arbeide med et prøveprosjekt med konkurranseutsetting av tjenester. Dette gjelder habilitering øst, der beboere har tjenester i private bofellesskap. Bakgrunnen for dette er at kommunestyret vedtok følgende i budsjett 2025 tekstvedtak nr. 5: *«Kommunedirektør bes legge frem en sak for et avgrenset prøveprosjekt innen habilitering der privat/ideell leverandører vurderes for deler av tjenesten».*

I kommunestyret i juni ble følgende forslag vedtatt i sak, *«konkurranseutsetting av tjenester i habilitering: vurdering av avgrenset prøveprosjekt»*, med saksnummer 77/2025: *«Kommunedirektøren bes om å arbeide videre med et avgrenset prøveprosjekt med konkurranseutsetting av tjenester i private bofellesskap med stabil drift. Prosjektet forelegges helse- og omsorgsutvalget før utlysning».*

Status:

Gjennomføringen av prosjektet har vist seg å være svært tidkrevende hvor mange ulike fagområder og interessenter vil være involvert. Her følger en status i arbeidet så langt:

Etter vedtak ble hovedtillitsvalgte, plasstillitsvalgte og de ansatte i habilitering virksomhet øst orientert om vedtaket i uke 25. I møte med kommunikasjonsavdelingen ble det besluttet å informere pårørende/verge/beboere i løpet av høsten 25.

Habilitering kalte inn til oppstartsmøte med relevante faggrupper innad i kommunen for å avklare videre prosess og etablere en foreløpig prosjektgruppe. Gruppen består av kommunalsjef i helse- og omsorg, innkjøpsansvarlig, jurist, tjenesteleder og virksomhetsleder i forvaltning og koordinering, økonomiavdeling, HR-avdeling, hovedtillitsvalgt i Fagforbundet, tjenesteleder habilitering og rådgiver habilitering. Referansegrupper vil bestå av bruker- og pårørenderepresentanter, ansattrepresentant og virksomhetsleder.

Prosjektgruppen arbeider foreløpig med kommunens kvalifiseringsgrunnlag for konkurranseutsettingen med interesseoversikt og gevinstkartlegging. Ved gjennomgang av prosjektets avhengigheter og tidligere gjennomført ROS-analyse, ser kommunedirektøren at kommunen har lite kapasitet i administrasjonen til å føre prosjektet videre slik arbeidet er organisert i dag.

Erfaringer fra andre kommuner:

Så langt har ikke kommunen funnet andre kommuner som har lagt ut tjenester på anbud til brukergruppen med nedsatt funksjonsevne utenom Trondheim kommune i nyere tid. Trondheim kommune startet opp et prøveprosjekt i august 2024. Prosessen der har tatt ett år, og det var tilbudsfrist den 19.09.25. Grimstad kommune har tatt kontakt med prosjektleder i Trondheim for erfaringsutveksling. Prosjektleder forteller at arbeidet til nå har vært tidkrevende og komplisert. I tillegg til prosjektgruppen som ble etablert der har flere fagfolk vært innom i løpet av året. Det har gått mye tid til prosjektledelse i perioden hvor det meste av arbeidstiden har vært knyttet til dette. Trondheim skal videre etablere et kontraktoppfølgingsteam som vil følge opp alle innkjøpsavtaler begrenset til tjenester for voksne. Beregnet behov er fem årsverk hvorav ett årsverk skal følge dette konkrete innkjøpet. Prosjektleder i Trondheim presiserer at selv om Grimstad kommune gjennomfører et prøveprosjekt i mindre omfang må kommunen gjennom de samme prosessene som dem.

Det er viktig å merke seg at Trondheim kommune nå har besluttet å avlyse konkurranseutsettingen på grunn av at de kun fikk ett tilbud, og valgte å avlyse pga manglende konkurranse. Totalt sett tegner leverandørene et bilde av uoversiktlige risikoer og økonomiske rammer som gjør det krevende å levere tilbud.

Tilbakemeldinger fra ansatte, tillitsvalgte og pårørende så langt:

- Ansatte uttrykker usikkerhet knyttet til lønns- og arbeidsvilkår ved en eventuell virksomhetsoverdragelse.
- Tillitsvalgte i Fagforbundet har vært tydelige på at de ikke kan støtte en konkurranseutsetting som kan føre til redusert kvalitet i tjenestene til innbyggerne, eller svekkede lønns- og pensjonsvilkår for de ansatte over tid.
- Pårørende har gitt uttrykk for uro knyttet til fremtidige tjenester for sine barn, og flere har vært kritiske til manglende informasjon om prosjektet. Det etterlyses særlig tydelighet rundt bemanningssituasjonen og om beboerne fortsatt vil få de tjenestene de har krav på.

Økonomiske og administrative konsekvenser

Det er gjort et overslag over estimerte kostnader knyttet til Grimstad kommunes vedtak om å konkurranseutsette habiliteringstjenester i et prøveprosjekt over 4 år. Overslaget er basert på kildebaserte estimater fra offentlige rapporter og faglige veiledere.

Tallene er også gjennomgått i økonomiavdelingen

Kostnadskomponenter	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Prosjektledelse		500000				
Prosjektgruppemøter	10000	200000	10000	10000	10000	10000
Kvalifiseringsgrunnlag og anbud		350000				
Vurdering av leverandører		250000				
Virksomhetsoverdragelse		250000				
Opplæring i elektronisk pasientjournal (EPJ)		60000	60000			
Kostnadskomponent Kontroll og oppfølging (4 år)			250000	250000	250000	250000

Totalt estimert kostnad: 2,720 mill. kroner.

Kontroll og oppfølging:

God planlegging av leverandøroppfølging og kontroll er avgjørende i prosjektet for å sikre forsvarlige tjenester med økonomisk kontroll. Mandat for fagtilsyn er å vurdere om brukeren får behovsdekkende tjenester i henhold til vedtak. Fagtilsyn er hjemlet i lov om kommunale helse- og omsorgstjenester § 3-1-, jfr. § 4-1, samt forskrift om ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten av den 28. oktober 2016, og forskrift om kvalitet i pleie- og omsorgstjenestene av 27. juni 2003 nr. 792.

I dag har habilitering ansvar for å gjennomføre fag- og økonomitilsyn ved fem helsekjøp, samt ordningen med fritt brukervalg innen ordningen brukerstyrt personlig assistanse (BPA), som per i dag omfatter 10 avtaler. Tjenestene som beskrevet her utgjør en betydelig del av kommunens tjenestetilbud, med rundt 50 årsverk levert av private aktører. Ansvar for oppfølging av fagtilsyn og løpende kontakt ligger til tjenesteleder og rådgiver i tjenesten. Økonomitilsynene gjennomfører tjenesten i samarbeid med økonomiavdelingen. Det er ikke tilført administrative ressurser til oppfølging av leverandørkontroll i dag. Prøveprosjektet med konkurranseutsetting innebærer leverandørkontroll og oppfølging knyttet til en spesifikk gruppe tjenestemottakere. Det vurderes å utgjøre en kostnad på 250 000 kroner pr. år.

Vurderinger:

Gjennomføring av et prøveprosjekt med konkurranseutsetting av tjenester i habilitering er et omfattende og ressurskrevende arbeid. Selv om prosjektet er avgrenset i omfang, må kommunen gjennomføre de samme prosessene som større kommuner, inkludert utarbeidelse av konkurransegrunnlag, vurdering av leverandører, opplæring og oppfølging.

Erfaringer fra Trondheim kommune viser at slike prosesser krever betydelig innsats over tid, særlig innen prosjektledelse og leverandøroppfølging. Grimstad kommune har i dag begrenset administrativ kapasitet til å håndtere dette innenfor eksisterende rammer. Det er også verdt å merke seg at Trondheim kommune har besluttet å avlyse konkurranseutsettingen på grunn av manglende konkurranse.

Det er estimert at prosjektet vil koste om lag 2,72 millioner kroner over fire år. For å sikre kvalitet og forsvarlighet i gjennomføringen, vurderes det som nødvendig å tilføre ekstra ressurser, særlig til prosjektledelse og kontrollfunksjoner.

Kommunedirektøren vurderer at det er lite sannsynlig at konkurranseutsettingen vil gi en økonomisk gevinst, særlig sett i lys av de kostnadene som er forbundet med gjennomføring av prosjektet.

Alternative løsninger

Kommunen kan velge å ikke gjennomføre prøveprosjektet, og heller vurdere interne forbedringstiltak for å effektivisere tjenestene i habilitering øst.

Konklusjon

Prøveprosjektet med konkurranseutsetting av tjenester i habilitering er i tråd med kommunestyrets vedtak, men det er et kostnads- og ressurskrevende tiltak. Erfaringer fra Trondheim viser at selv et avgrenset prosjekt krever omfattende innsats med risiko for manglende tilbydere. Grimstad kommune har i dag begrenset kapasitet til å gjennomføre prosjektet uten tilførsel av ekstra ressurser. Det er derfor avgjørende at prosjektet følges opp med nødvendige administrative og økonomiske tiltak for å sikre kvalitet og forsvarlighet.